

เอกสารอ้างอิง

1. Ricketts, R.M. Orthodontic Diagnosis and Planning Rocky Mountain/Orthodontics. Vol 2 (1982).
2. Krogman, W.M., and Sassouni, V. "Syllabus in Roentgenographic Cephalometry." Philadelphia center for research in child growth (1957)
3. Tweed, C.H. "The Frankfort Mandibular Plane Angle in Orthodontic Diagnosis, Classification, Treatment Planning and Prognosis." Amer. J. Orthod. 32 (1946) : 175-230.
4. Savara, B.S. and Takeuchi, Y. "Anatomical Location of Cephalometric Landmarks on the Sphenoid and Temporal Bones." Angle Orthod. 49 (1979) : 141-149.
5. Martinoni, L. "Improving Petrous Bone Reproduction in Lateral Cephalometric Films." Amer. J. Orthod. 73 (1978) : 161-168.
6. Ricketts, R.M. "New Perspectives on Orientation and Their Benefits to Clinical Orthodontics." part II Angle Orthod. 46 (1976) : 26-36.
7. Broadbent, B.H. "Ontogenic Development of Occlusion." Angle Orthod. 11 (1941) : 233-41.
8. Brodie, A.G. "Behavior of Normal and Abnormal Facial Growth Patterns." AJOOS 27 (11) : 33-47.

9. William, H.B. "Cranio-facial Proportionality in a Horizontal and Vertical Plane, a Study in Norma Lateralis." Angle Orthod. 23 (1953) : 26-34.
10. Downs, W.B. "A Study of Dental Arch Length." Angle Orthod. 10 (1940) : 78-93.
11. Moorrees, C.F.A. and Kean, M.R. "Natural Head Position, A Basic Consideration in The Interpretation of Cephalometric Radiographs." Amer. J. Phys. Anthropol. 16 (1958) : 213-234.
12. Moorrees, F.C. "Normal Variation and Its Bearing on The Use of the Cephalometric Radiographs in Orthodontic Diagnosis." Amer. J. Orthod. 39 (1953) : 942-50.
13. Salzmann, J.A. Practice of Orthodontics. Vol. I J.B. Lippincott Company, Philadelphia 1966.
14. Tweed, C.H. Clinical Orthodontics. Vol. II the C.V. Mosby Company, Saint Louis, 1966.
15. Ricketts, R.M. "New Perspectives on Orientation and Their Benefits to Clinical Orthodontics." Part I Angle Orthod. 45 (1975) : 238-248.
16. Tremont, T.J. "An Investigation of the Variability Between The optic Plane and Frankfort Horizontal." Amer. J. Orthod. 78 (1980) : 192-200.
17. Sekiguchi, T. and Savara, S. "Variability of Cephalometric Landmarks Used for Face Growth Studies." Amer. J. Orthod. 61 (1972) : 603-618.

18. Martin, R. and Saller, K. Lehrbuch der Anthropologie
(3 rd. ed., Pt. 3) Gustav Fisher Verlag
stuttgart 1956.
19. Krogman, W.M. "Cranometry and Cephalometry as Research
tools in Growth of Head and Face." Amer. J.
Orthod. 37 (1951) : 406-414.
20. Edinburgh Encyclopedia. 1 (1813) : 319-20.
21. Haddon, A.C. "History of Anthropology." Watts & Co.
(1910)
22. Popham, A.E. The Drawings of Leonardo da Vinci.
(Jonathan Cape), (1952).
23. Duckworth, W. L.H. Morphology and Anthropology. 2 nd
edit., Cambridge Univ. Press, (1915).
24. Finlay, L.M. "Cranometry and Cephalometry : A History
Prior to the Advent of Radiography." Angle Orthod.
50 (1980) : 312-321.
25. Downs, W.B. "The Role of Cephalometric in Orthodontic
Case Analysis and Diagnosis." Amer. J. Orthod.
38 (1952) : 162-182.
26. Huxley, T.H. "On Two Widely Controversial Forms of the
Human Crania." J. Anat. 1 (1867).
27. Koski, K. and Virolainen, K. "On the Relationship Between
Roentgenologic-Cephalometric Lines of Reference."
Acta. Odont. Scan. 14 (1956-1957) : 23-32.
28. Thurow, R.C. Atlas of Orthodontic Principles. 2 nd
edit. the C.V. Mosby Company Saint Louis 1977.

29. Ricketts, R.M. "Perspectives in The Clinical Application of Cephalometrics." Angle Orthod. 51 (1981) : 115-150.
30. Blair, E.S. "A Cephalometric Roentgenographic Appraisal of The Skeletal Morphology of I, II and III (2) (Angle) Malocclusions." Angle Orthod. 24 (1954) : 106-19.
31. Higley, L.B. "Cephalometric Standards for Children 4 to 8 Years of Age." Amer. J. Orthod. 40 (1954) : 832-36.
32. Beltrami, G.J. et al. "Le Plan Verticofrontal de la Teste." Revue de Stomatologie 52 (1951) : 5-11 (Abst.)
33. De Beer, G.R. "How Animals Hold Their Heads." Proc Linneau Soc London 159 (1947) : 125-139.
34. Broadbent, H. "A New X-Ray Technique and Its Application to Orthodontia." Angle Orthod. 1 (1931) : 45-66.
35. Downs, W.B. "Variation in Facial Relationship : Their Significant in Treatment and Prognosis." Amer. J. Orthod. 34 (1948) : 812-840.
36. Graber, T.M. "A Critical Review of Clinical Cephalometric Radiography." Amer. J. Orthod. 40 (1954) : 1-26.
37. Steiner, C.C. "Cephalometrics for You and Me." Amer. J. Orthod. 39 (1953) : 729-755.
38. Ricketts, R.M. "The Value of Cephalometrics and Computerized Technology." Angle Orthod. 42 (1972) : 179-199.

39. Nielsen, S.S. and Solow, B. "Intra and Interexaminer Variability in Head Posture Recorded by Dental Auxiliaries." Amer. J. Orthod. 82 (1982) : 50-57.
40. Solow, B. and Tallgren, A. "Natural Head Position in Standing Subjects." Acta. Odont. Scan. 29 (1971) : 591-607.
41. Tallgren, A. "Change in Adult Face Height Due to Ageing, Wear and Loss of Teeth and Prosthetic Treatment : A Roentgen Cephalometric Study Mainly on Finish Women." Acta. Odont. Scan. 15 : Suppl. 24, 1957.
42. Carlsson, S. and Leijon, G. "A Radiographic Study of The Position of The Hyolaryngeal Complex in Relation to The Skull and The Cervical Column in Man" Tran. R. School Dent. (Stockolm and Umea*) 5 (1960) : 13-34
43. Bench, R.W. "Growth of The Cervical Vertebrae as Related to Tongue, Face and Denture Behavior." Amer. J. Orthod. 49 (1963) : 183-214.
44. Vig, P.S. et al. "Experimental Manipulation of Head Posture." Amer. J. Orthod. 77 (1980) : 258-268.
45. Showfety, K.J. "A Simple Method for Taking Natural Head Position Cephalograms." Amer. J. Orthod. 83 (1983) : 495-500.
46. Björk, A. "Some Biological Aspects of Prognathism and Occlusion of The Teeth." Angle Orthod. 21 (1951) : 3-27.

47. Lundstrom, A. "Head Posture in Relation to Slope of The Sella-Nasion Line." Angle Orthod. 52 (1982) : 79-82.
48. Marcotte, M.R. "Head Posture and Dentofacial Proportions." Angle Orthod. 51 (1981) : 208-213.
49. Fromm, B. and Lundberg, M. "Postural Behaviour of The Hyoid Bone in Normal Occlusion and Before and After Surgical Correction of Mandibular Protrusion." Swed. Dent. J. 63 (1970) : 425-433.
50. Aronson, L.S. "Naso-respiratory Function and Craniofacial Growth", Monograph No. 9, Craniofacial Growth Series, Center for Human Growth and Development, Ann. Arbor, Mich, 1979.
51. Solow, B. and Greve, E. Craniocervical Angulation and Nasal Respiratory Resistance. Monograph No. 9., Craniofacial Growth Series, Center for Human Growth and Development. Ann Arbor, Mich 1979.
52. Broca, P. Sur l' Angle Orbito-Occipital, Bull. Soc. Anthropol. Paris 12 (1877) : 325-333.
53. Aronson, L.S. Respiratory Function in Relation to Facial Morphology and The Dentition, Br. J. Orthod. 6 (1979) : 59-71.
54. Callahan, J. Naso-respiratory Obstruction, Short-term Effects on Head and Cervical Posture and Related Craniofacial Adaptation, Master's Thesis, Saint Louis University, Department of Orthodontics. 1982.

55. Krogman, W.M. "Growth Changes in The Skull and Face of The Gorilla." A.J.A. 47 (1931) : 89-115.
56. Austissier, MM. and Beltrami, I. Donnèss Récented en Anthropologie en Anatomie Comparée, et Leurs Rapports Avec l'Orthopédie Dento-Faciale L' Orthodontie Francaise 20 (1949)
57. De Coster, L. Une Nouvelle Ligne de Reference Pour l' Analyse Des-tele-radiographies Sagittales in Orthodontie. Revue de Stomatologie. : 11 (1951) 937-53.
58. De Coster, L. "L'Orthopédie Dento-faciale, Facteur de Morphogenese" Revue Belge de Stomatologie. 50 (1953) : 15-38.
59. Pankow, G. "Indice Permettant d'Apprecier la Croissance de la Base Duocrane Chez l'Homme et Applicable a L' Etude Clinique des Troubles du Development Morphologique." Les Annales d' Endocrinologie 14 (1953) : 686-90.
60. Koski, K. "Analysis of Profile Roentgenograms by Means of a New "Circle" Method." DR. pp. 704-13 1953.
61. วัฒนะ มธุรสชัย. เรอร์เกนโนกราฟฟิค เซฟาโลเมตรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อาร์คาเดีย, 2520.
62. Hasund, A. Clinical Cephalometry for the Bergen-Technique Orthodontic Department, Dental Institute, University of Bergen, Bergen, Norway 1977.

63. Ricketts, R.M. Bioprogressive Therapy Book I Rocky Mountain/Orthodontics 1970.
64. Bjerin, R. "A Comparison Between The Frankfort Horizontal and The Sella Turcica-Nasion as Reference Planes in Cephalometric Analysis." Acta. Odont. Scan. 15 (1957) : 1-12.
65. Wei, S.H.Y. "The Variability of Roentgenographic Cephalometric Lines of Reference." Angle Orthod. 38 (1968) : 74-78.
66. Broadbent, B.H. "The Face of the Normal Child." Angle Orthod. 7 (1947) : 183-208.
67. Bjork, A. The Face in Profile, Berlingska Boktryckerietlund 1947.
68. Richardson, A. "Skeletal Factors in Anterior Open-Bite and Deep Overbite." Amer. J. Orthod. 56 (1969) : 114-127.
69. Riedel, R. "The Relation of Maxillary Structure to Cranium in Malocclusion and in Normal Occlusion." Angle Orthod. 22 (1952) : 142-45.
70. De Coster, L. "A New Line of Reference for The Study of Lateral Facial Teleradiographs." Amer. J. Orthod. 39 (1953) : 304.
71. Mills, C.H. et al. "Heavy Intermitten Cervical Traction in Class II Treatment : A Longitudinal Cephalometric Assessment." Amer. J. Orthod. 74 (1978) : 361-378.

72. Ricketts, R.M. "Orientation-Sella-Nasion or Frankfort Horizontal" Amer. J. Orthod. 69 (1976) : 648-654.
73. Sassouni, V. and Nanda, S.K. "Planes Of Reference In Roentgenographic Cephalometry." Angle Orthod. 35 (1965) : 311-319.
74. Jacobson, A. and Kipatricks, M. "Proportion Templates for Orthodontic Diagnosis in Children." J. Clin. Orthod. 17 (1983) : 180-191.
75. Frankel, R. "The Applicability of The Occipital Reference Base in Cephalometric." Amer. J. Orthod. 77 (1984) : 379-395.
76. Sassouni, V. Orthodontics in Dental Practice. The C.V. Mosby Company 1971.
77. Sassouni, V. The Face in Five Dimension. 2nd. ed. School of Dentistry Publications West Virginia University 1962.
78. Mauchamp, O. and Sassouni, V. "Growth and Prediction of the Skeletal and Soft-tissue Profiles." Amer. J. Orthod. 64 (1973) : 83-94.
79. Ballard, C.F. "Morphology in Relation to Treatment Planning." Dent. Pract. 7 (1957) : 269.
80. Bell, L.A. "The Angular Relationship Between The Maxillary and Frankfort Lines." Angle Orthod. 45 (1975) : 204-206.

81. Ricketts, R.M. Orthodontic Diagnosis and Planning.
Vol. I Rocky Mountain/Orthodontics 1982.
82. Sassouni, V. and Nanda, S. "Analysis of Dentofacial
Vertical Proportions." Amer. J. Orthod. 50
(1964) : 801-823.
83. Nahoum, H.I. "Vertical Proportion and The Palatal Plane
in Anterior Open Bite." Amer. J. Orthod. 59
(1971) : 273-282.
84. Goose, D.H. and Appleton, J. Human Dentofacial Growth.
Pergamon press, Oxford, N.Y. Toronto, Sydney 1982.
85. Bushra, E. "Variations in the Human Facial Pattern in
Norma lateralis." Angle Orthod. 8 (1948) :
100-02.
86. Brodie, A.G. "Late Growth Changes in The Human Face."
Angle Orthod. 23 (1953) : 146-157.
87. Rains, M. and Nanda, R. "Soft-tissue Changes Associated
with Maxillary Incisors Retraction." Amer. J.
Orthod. 81 (1982) : 481-488.
88. Brodie, A.G. "On The Growth Pattern of The Human Head
from The Third Month to The Eight Year of Life."
Amer. J. Anat. 68 (1941) : 209-262.
89. Björk, A. "Cranial Base Development." Amer. J. Orthod.
41 (1955) : 198-225.
90. Sassouni, V. and George, C. Diagnosis and Treatment of
Dentofacial Abnormalities Charles, C. Thomas
Publisher Springfield Illinois U.S.A. 1974.

91. Salzamann, J.A. Orthodontics in Daily Practice Vol. II
J.B. Lippincott Company Philadelphia Toronto
1974.
92. สมรตรี วิถีพร. "บทบาทความลาดเอียงของระนาบขากรรไกรต่อการ
วินิจฉัยทางทันตกรรมจัดฟันในชาวไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหา-
บัณฑิต, ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. กทม.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

Brodie⁽⁸⁶⁾ Rain และ Nanda⁽⁸⁸⁾ เสนอการกำหนด FH plane

จาก S-N plane เนื่องจาก S-N plane เห็นชัดเจนกว่า จากการวิจัยในคนผิวขาว

FH plane ทำกับ S-N plane = 7° ผู้วิจัยจึงศึกษาค่ามุมระหว่าง FH plane

ทำกับ S-N plane ในคนอายุ 8, 10, 12, 14, 16 ปี รายอายุละ 60 คน

เพศชาย 30 คน เพศหญิง 30 คน รวม 300 คน ผลการทดลองดังแสดงในภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Age (years)	Male				Female			
	Mean (degree)	S.E.	S.D.	C.V.	Mean (degree)	S.E.	S.D.	C.V.
8 ปี	8.450	0.523	2.866	0.339	6.833	0.416	2.279	0.334
10 ปี	7.967	0.473	2.593	0.326	8.117	0.495	2.712	0.334
12 ปี	7.833	0.457	2.503	0.320	7.550	0.487	2.666	0.353
14 ปี	7.583	0.424	2.320	0.306	7.500	0.542	2.968	0.396
16 ปี	8.017	0.574	3.142	0.392	8.200	0.661	3.621	0.422

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของมุมระหว่าง FH plane ทำกับ S-N plane ในคนอายุ 8, 10, 12, 14, 16 ปี เพศชาย, เพศหญิง กลุ่มละ 30 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนึ่งค่าเฉลี่ยของมุมที่เกิดจาก FH plane ทำกับ S-N plane ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างเพศและอายุที่ระดับนัยสำคัญ .01 จึงดำเนินการหาค่าเฉลี่ยของมุมที่เกิดจาก FH plane ทำกับ S-N plane ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของมุมที่เกิดจาก FH plane ทำกับ S-N plane ในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 300 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของมุมที่เกิดจาก FH plane ทำกับ S-N plane มีค่า 7.705 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.161 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน 2.790 และสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน 0.362 ดังนั้นอาจใช้ S-N plane และมุมที่เกิดจาก FH plane ทำกับ S-N plane เป็นหลักในการกำหนด FH plane ได้วิธีหนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาว ปองใจ วรรณรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2493
ที่จังหวัดศรีสะเกษ สำเร็จการศึกษาทันตแพทยศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2
จากคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2517 เข้าศึกษา
ต่อในสาขาวิชาทันตกรรมจัดฟัน ภาควิชาทันตกรรมจัดฟัน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2525 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งทันตแพทย์ 5 ฝ่าย
ทันตกรรม โรงพยาบาลมหาสารคามราชธานี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย